

Standardy ochrony Małoletnich w Muzeum Archeologicznym w Krakowie

Rozdział I: Preambuła (deklaracja)

Muzeum jest miejscem, w którym dzieci i młodzież rozwijają swoją ciekawość i budują swoje zainteresowania. Odkrywają czym dla nich jest archeologia, kultura, historia, tożsamość i dziedzictwo.

Rolą dorosłych jest zapewnienie im bezpiecznego środowiska, w którym panuje troska o rozwój młodych ludzi i nie jest akceptowana żadna forma przemocy.

Rozdział II: Wprowadzenie

Muzeum Archeologiczne w Krakowie prowadzi działalność w zakresie przechowywania, badania i udostępniania zbiorów archeologicznych szerokiej publiczności.

Działania z dziećmi i młodzieżą to lekcje muzealne oraz różnorodne warsztaty edukacyjne dla grup zorganizowanych, dorosłych, rodzin oraz osób ze szczególnymi potrzebami.

Cele Standardów Ochrony Małoletnich

Standardy Ochrony Małoletnich prezentują ramowe zasady, standardy i wytyczne, które mają na celu:

- 1) uwrażliwienie wszystkich pracowników i współpracowników na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
- 2) wskazanie zakresu odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką Muzeum
- 3) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
- 4) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa,
- 5) rozwijanie w organizacji kultury pracy opartej na prawach dziecka i ciągłym uczeniu się.

Znajomość i praktyczne stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich jest obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników Muzeum. Wszyscy zobowiązujemy się do przestrzegania zasad i obowiązków zawartych w tym dokumencie.

Wyjaśnienie podstawowych pojęć

- 1) Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- 2) Opiekun dziecka to rodzic/rodzice posiadający pełnię praw rodzicielskich lub opiekun prawny mający prawo do reprezentacji dziecka.
- 3) Zgoda opiekuna oznacza zgodę osoby uprawnionej do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciela ustawowego (rodzica, opiekuna prawnego) lub innej osoby uprawnionej do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu. W przypadku rodziców oznacza zgodę jednego z nich. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka sprawę rozstrzyga sąd.
- 4) Pracownikiem instytucji kultury, personelem lub członkiem personelu jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, członek organizacji, a także wolontariusz i stażysta.
- 5) Koordynator wdrażania Standardów Ochrony Małoletnich - to osoba, które obowiązki definiują art. 22c.1.3), 4), 5), 7) zmienionej ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304). Osoba ta nazywana jest też w tej polityce osobą odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich
- 6) Zespół SOM - zespół min. trzech osób: osoba zarządzająca; osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich oraz osoba zgłaszająca sytuację (pracownik Muzeum), a jeśli sytuację zgłasza osoba spoza instytucji, to pracownik Muzeum, któremu zlecone są działania z dziećmi i młodzieżą. Zespół podejmuje decyzję o kierunku interwencji, w sytuacji, gdy nie jest to sytuacja zagrożenia zdrowia i życia. Decyzja zapada większością głosów.
- 7) Krzywdzenie - to każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania, przez osobę, organizację, instytucję lub społeczeństwo, których rezultat narusza prawa i swobody dzieci lub zakłóca ich rozwój. Jest pojęciem szerszym od przestępstwa. Może mieć formę przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej oraz zaniedbania. Często występuje jako złożenie tych form (podstawowe informacje o rozpoznawaniu krzywdzenia - załączniku nr 1).
- 8) Przestępstwo na szkodę małoletniego to pojęcie niezwykle szerokie. Przestępstwo może być popełnione przez osobę dorosłą lub rówieśnika (inna osobą małoletnią). Najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich wyróżnia się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, przeciwko czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności.

Rozdział III: Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu i podejmowania współpracy z zakresie działań z dziećmi i młodzieżą

Rozdział określa obowiązki Muzeum jako pracodawcy oraz podmiotu organizującego działania z dziećmi i młodzieżą, w zakresie weryfikacji zdolności pracowników, wolontariuszy, stażystów, współpracowników do wykonywania pracy z małoletnimi.

Dokładamy wszelkich starań, by zatrudniać pracowników i współpracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje i kompetencje, którzy podzielają wartości chronione niniejszą polityką, a w szczególności prawo dziecka do ochrony przed krzywdzeniem.

Zasady postępowania w następujących procesach:

1) Rekrutacja na stanowisko pracy, związana z podejmowaniem działań z dziećmi i młodzieżą:

Opis stanowiska pracy zawiera informację o tym, że w naszej instytucji obowiązują Standardy Ochrony Małoletnich

W opisie stanowiska pracy informujemy o weryfikacji pracowników w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

W opisie stanowiska pracy informujemy o konieczności przedstawienia przez przyszłego pracownika informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności), w art. 189a (handel ludźmi) i art. 207 (znęcanie się) Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;

Rozmowa kwalifikacyjna prowadzona jest przez minimum dwóch pracowników/pracowniczkę Muzeum, a przedmiotem rozmowy, oprócz sprawdzenia kompetencji i wiedzy kandydata/ki, są również wszelkie ewentualne przerwy w zatrudnieniu/edukacji oraz informacja o krajach, w których osoba pracowała w ciągu ostatnich 20 lat (załącznik nr 2);

Przed przystąpieniem do pracy wybrany kandydat/ka zostaje zweryfikowany pod kątem wpisu do Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Składa także wypis z rejestru karnego/rejestrów karnych z krajów, w których pracował/a w ciągu ostatnich 20 lat. Jeśli nie jest możliwe na podstawie przepisów prawa, uzyskanie wypisu z rejestrów karnych w podanego okresu, przyszły pracownik/ka składa oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się względem niego postępowaniach karnych (załącznik nr 2 - wzór). Dokumentacja ta zostaje dołączona do dokumentacji osobowej pracownika.

Każdy nowo przyjęty pracownik zapoznaje się z zapisami Standardów Ochrony Małoletnich, regulaminem pracy, zasadami przestrzegania praw dziecka oraz zasadami ochrony i przetwarzania danych osobowych w Muzeum. Zapoznanie się z wymienionymi

powyżej zasadami potwierdza podpis pracownika pod oświadczeniem umieszczonym w umowie stanowiącej podstawę zatrudnienia.

2) Podejmowanie współpracy na podstawie umowy cywilnoprawnej

W umowie dodaje się klauzulę o zapoznaniu się i akceptacji Standardów Ochrony Małoletnich.

Przed podpisaniem umowy Muzeum weryfikuje osobę, stroną umowy, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Osoba, strona umowy, przedstawia aktualne zaświadczenie o niekaralności (nie starsze niż 1 rok).

3) Podejmowanie współpracy z osobą prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą osoby fizycznej

W umowie dodaje się klauzulę o zapoznaniu się i akceptacji Standardów Ochrony Małoletnich.

Przed podpisaniem umowy, instytucja kultury weryfikuje osobę, stroną umowy, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Osoba, strona umowy, przedstawia aktualne zaświadczenie o niekaralności (nie starsze niż 1 rok)

4) Podejmowanie współpracy z osobą prawną, realizującą działania związane z pracą z dziećmi i młodzieżą

W umowie dodaje się klauzulę o zapoznaniu wszystkich zaangażowanych pracowników i akceptacją Standardów Ochrony Małoletnich.

W umowie dodaje się klauzulę, w której strona umowy poświadcza, iż zaangażowany personel został zweryfikowany zgodnie z wymogami ustawy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz, iż pozyskano aktualne zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.

Rozdział IV: Zasady bezpiecznych relacji między personelem i dziećmi

Rozdział informuje pracowników o niedozwolonych relacjach i działaniach w pracy z dziećmi i młodzieżą. Zapoznać się z nim muszą wszyscy pracownicy, a szczególnie ci, którzy pracują z małoletnimi.

Działania dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Zawsze:

- działaj z cierpliwością, okazując szacunek. Dzieciom, zwłaszcza po traumatycznych doświadczeniach, mogą towarzyszyć różne emocje (lęk, złość, obojętność).
- słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i sytuacji. Rozmawiając z dzieckiem, zejść do jego poziomu.
- zapewnij dzieci, że jeśli coś je niepokoi mogą o tym powiedzieć Tobie lub innej zaufanej osobie.
- doceniaj zaangażowanie się dzieci w podejmowane działania, wspieraj je. Traktuj równo. Unikaj faworyzowania dzieci.
- podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj o tym dziecko i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- uwzględniaj różne potrzeby dzieci, także dzieci ze szczególnymi potrzebami. Przed zajęciami lub wizytą staraj się o dowiedzieć jakie potrzeby mogą mieć osoby, które biorą udział w zajęciach.
- zadbaj by być w zasięgu wzroku lub słuchu innych pracowników i wolontariuszy, kiedy prowadzisz aktywności z dziećmi. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, kiedy musisz zostać z dzieckiem sam na sam, powiadom o tym pozostałych pracowników i wolontariuszy.
- szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od tej zasady, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to.
- unikaj zbędnego ryzyka. Pracując z dziećmi upewnij się, że sprzęt i wyposażenie są używane w odpowiedni sposób, a otoczenie jest bezpieczne.
- w instrukcji przeciwpożarowej, zawierającej procedurę ewakuacji, uwzględnij sytuację osób, w tym dzieci, ze szczególnymi potrzebami.

Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników i współpracowników Muzeum wobec dzieci:

- wszelkie zachowania, które zawstydzają, upokarzają, deprecjonują lub poniżają dzieci, lub mają znamiona innych form przemocy psychicznej, fizycznej lub wykorzystywania seksualnego;
- krzyk, szantaż słowny i emocjonalny;
- stosowanie kar cielesnych, w tym szarpanie czy bicie

- niestosowny kontakt fizyczny z dzieckiem, naruszający godność dziecka; dopuszczalny kontakt fizyczny powinien być w naturalny sposób związany z zabawą, pomocą dziecku w czynnościach higienicznych, koniecznością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, potrzebą uspokojenia dziecka;
- podawanie dziecku alkoholu, leków, wszelkich środków psychoaktywnych;
- akceptowanie bądź uczestniczenie w nielegalnych czynnościach, w które zaangażowane jest dziecko;
- nawiązywanie relacji o charakterze seksualnym z dziećmi; zachowywanie się w sposób seksualnie prowokacyjny;
- goszczenie dziecka we własnym domu;
- utrzymywanie kontaktów prywatnych z dzieckiem, poza czasem i świadczonym zakresem pracy; (nie dotyczy dzieci własnych lub dzieci osób, z którymi łączą pracowników relacje pokrewieństwa lub towarzyskie)
- towarzyszenie dziecku w podróży bez zgody i pod nieobecność opiekuna dziecka;
- spanie w tym samym pokoju co dziecko podczas obozów, wyjazdów; (nie dotyczy przypadków zapewnienia koniecznej opieki - sytuacja ta ma być zgłoszona kierownikowi wyjazdu i osobie monitorującej wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich)
- pozostawianie z dzieckiem sam na sam;
- w przypadku koniecznych czynności toaletowych, należy zawsze poinformować (współpracowników, np.: osobę współprowadzącą warsztat oraz po zakończeniu zajęć, należy poinformować rodziców/opiekunów)
- wszelkie podejrzenia dotyczące nieodpowiednich zachowań pracowników i współpracowników Muzeum wobec dzieci są bezzwłocznie wyjaśniane. Brak zastosowania się pracowników do powyższych postanowień, jest podstawą postępowania dyscyplinarnego.
- rodzice i opiekunowie mogą zadawać pytania i zgłaszać wątpliwości na adres mak@ma.krakow.pl lub pod numerem telefonu +48 422 71 00.

Rozdział V: Schemat interwencji i plan wsparcia dziecka pokrzywdzonego

Z tym rozdziałem powinni zapoznać się wszyscy pracownicy. Obowiązkiem większości pracowników Muzeum będzie podjęcie zgłoszenia i przekazania go dalej do pracowników, którzy podejmą działanie. Jednak już na tym pierwszym etapie, należy przestrzegać zasad komunikacji i postępowania z młodym człowiekiem, który ujawnił, że jest krzywdzony/a.

W przypadku każdego ujawnienia krzywdzenia dziecka, należy pamiętać, że dziecko, wobec którego stosowana jest przemoc fizyczna, psychiczna czy które może być wykorzystywane seksualnie, nie musi sobie zdawać sprawy, że to czego doświadcza jest złe. Może także winić siebie. Dlatego, jeśli zacnie mówić o takich sytuacjach, należy:

- spokojnie wysłuchać, co mówi
- zapewnić je, że dobrze robi, opowiadając nam o tym
- powiedzieć, że nic w tej sytuacji nie jest jej/jego winą
- zapewnić, że traktujemy poważnie wszystko, co mówi
- nie działać w celu konfrontacji z podejrzanym o krzywdzenie
- wyjaśnić, co zrobimy z tą wiedzą np.: rozmową z osobą odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich;
- w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia: zapewnienie bezpieczeństwa przez odizolowanie od osoby krzywdzącej; poinformowanie Policji i/lub pogotowia ratunkowego)
- poinformowanie osoby odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich/w celu uruchomienia kolejnych etapów działania

Zawsze, gdy zagrożone jest zdrowie i życie dziecka należy najpierw poinformować telefonicznie osobę odpowiedzialną za realizację Standardów Ochrony Małoletnich, która wykonuje kolejne działania. Jeśli jest to niemożliwe, osoba, która zaobserwowała zagrożenie prowadzi kolejne działania.

W takiej sytuacji konieczne jest wezwanie Policji i zapewnienie bezpieczeństwa dziecku (izolujemy je od potencjalnego krzywdziciela). Dopiero po interwencji służb, wypełnia się formularz zgłoszenia/kartę interwencji. Są to następujące sytuacje:

- uzasadnione podejrzenie, że rodzic/opiekun dziecka, który odbiera dziecko z zajęć, znajduje się pod wpływem alkoholu (szczególnie, gdy nie ma możliwości zapewnienia bezpieczeństwu dziecka i odebranie dziecka przez innego rodzica/opiekuna prawnego)
- w sytuacji, gdy dziecko ujawni (świadomie i/lub nosi symptomy krzywdzenia), że jest ofiarą przestępstwa: przeciwko wolności seksualnej i/lub przemocy fizycznej i/lub przemocy psychicznej w naszej placówce lub w domu

W sytuacji, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa: przeciwko wolności seksualnej i/lub przemocy fizycznej i/lub przemocy psychicznej należy wypełnić formularz zgłoszenia, a Dyrektor Muzeum, po decyzji zespołu SOM, składa zawiadomienie do Policji lub właściwej prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa.

W sytuacji zaobserwowania, że opiekun lub rodzic krzyczy, szarpie, uderzy dziecko (tylko, gdy nie ma to znamion znęcania się fizycznego = kary cielesne są w Polsce zakazane prawnie):

- informujemy osobę odpowiedzialną za realizację Standardów Ochrony Małoletnich
- osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich przeprowadza rozmowę z rodzicem/opiekunem, najlepiej w obecności osoby zgłaszającej sytuację, podkreślając pozytywne aspekty wychowania i edukacji bez przemocy
- w przypadku odrzucenia rozmowy lub w przypadku powtórnej obserwacji takiej sytuacji - osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich, po decyzji zespołu SOM, składa do właściwego sądu rodzinnego, wnioski o wgląd w sytuację rodziny

W sytuacji zaobserwowania symptomów zaniedbania (porównaj załącznik nr 1), należy wypełnić formularz zgłoszenia, a osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich przeprowadza rozmowę z rodzicem/opiekunem, upewnia się czy Muzeum może pomóc w kontakcie właściwymi organizacjami pomocowymi. Jeśli symptomy się powtarzają, osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich omawia sytuację z zespołem SOM, który może podjąć następujące decyzje:

- w celu potwierdzenia niepokojących zachowań dziecka lub uzupełnienia informacji o sytuacji rodziny - Dyrektor Muzeum występuje do placówki szkolnej, do której uczęszcza dziecko, o interwencję pedagogiczno-psychologiczną.
- Dyrektor Muzeum lub osoba uprawniona składa do właściwego sądu rodzinnego, wnioski o wgląd w sytuację rodziny.

W sytuacji, gdy dziecko uczestniczy w zajęciach w grupie zorganizowanej (np.: wizyta grupy szkolnej), i ujawnia krzywdzenie, należy:

- zapewnić bezpieczeństwo dziecku (odizolować od źródła zagrożenia)
- poinformować opiekuna prawnego grupy, który uruchamia procedury wewnętrzne
- w sytuacji, gdy osobą krzywdzącą jest opiekun grupy, należy skontaktować się z placówką szkolną i postępować zgodnie z ich rekomendacjami;

W sytuacji, gdy krzywdzącym jest pracownik/współpracownik:

- osoba ta zostaje odsunięta od kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem krzywdzonym), do czasu wyjaśnienia sprawy.

W przypadku, gdy krzywdzenie to ma charakter przestępstwa, sprawę prowadzą uprawnione podmioty.

W przypadku krzywdzenia o innym charakterze, szczególnie, gdy krzywdzenie dotyczy naruszenia dobra dziecka, dyskryminacji, poniżenia, bicia (uderzenie, krzyk), stanowią one podstawę do postępowania dyscyplinarnego i rozwiązania z tą osobą relacji pracy lub współpracy.

W sytuacji, gdy krzywdzenie dokonane jest przez inne dziecko, przebywające w organizacji (np. na zajęciach grupowych) należy:

- jeśli jest to grupa zorganizowana, poinformować opiekuna grupy, współpracować w celu wyjaśnienia sytuacji;

- przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami;

- porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu.

- w zależności od ustaleń i formy krzywdzenia, informowane są odpowiednie służby (w przypadku przestępstw) lub placówki szkolne zaangażowanych stron (wniosek o interwencję pedagogiczno-psychologiczną);

Plan wsparcia dziecka pokrzywdzonego

Muzeum nie zatrudnia specjalistów, którzy mogliby samodzielnie przygotować plan wsparcia dziecka pokrzywdzonego. Dlatego, w sytuacji, w której doszło do krzywdzenia, należy podjąć współpracę z następującymi podmiotami:

- szkoła, do której uczęszcza dziecko - (np.: Wniosek o interwencję pedagogiczno-psychologiczną: załącznik nr 5). Szkoła i pracujący w niej personel może mieć więcej informacji o sytuacji dziecka i jego rodziny. Dlatego warto, w sytuacjach, w których nie ma zagrożenia zdrowia i życia dziecka, podjąć współpracę ze specjalistami ze szkoły, którzy są do tego odpowiednio przygotowani.

- powiatowy ośrodek interwencji kryzysowej - o ile podejmuje działania w tym zakresie

- ośrodek pomocy społecznej

- inne podmioty w najbliższym sąsiedztwie Muzeum

Rozdział VI: Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

Osoby niebędące pracownikami Muzeum, ale przebywające w siedzibie Muzeum, mogą korzystać z sieci internetowej zabezpieczonej hasłem.

Podczas lekcji muzealnych i warsztatów uczestnicy wyciszają telefony komórkowe. Obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych podczas zajęć edukacyjnych w muzeum.

Ochrona wizerunku dzieci*

Publikowanie wizerunku dziecka wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.

Miejscem publikacji zdjęć i/lub filmów są:

- strona internetowa
- strona instytucji na portalu Facebook. com
- kanał YouTube administrowany przez Muzeum

Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie mogą być udostępniane w innych mediach społecznościowych .

W opisach towarzyszących zdjęciom, rezygnujemy z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka.

W przypadku zlecenia wykonania zdjęć lub nagrań osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście), w celu bezpieczeństwa dzieci zobowiązujemy się do:

- zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania standardów ochrony małoletnich;
- niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Muzeum.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów dziecka nie jest wymagana (art.81.2.2) - Dz.U.2022.2509 t.j.)

Rozdział VII: Zasady prowadzenia dokumentacji oraz przeglądu i aktualizacji standardów

Każde zgłoszenie poprzez formularz zgłoszeń trafia do rejestru incydentów. Prowadzi go osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich. Dzięki temu, można kontrolować częstotliwość czy uporczywość niektórych form krzywdzenia, jak np.: zaniechanie.

Rejestr ma także charakter dowodowy, do którego wgląd mają odpowiednie organy, na mocy prawa.

Skrócona wersja Polityki (Karta informacyjna - załącznik nr 7) publikowana jest na stronie internetowej Muzeum w zakładce "Ochrona Dzieci"

Polityka realizacji Standardów Ochrony Małoletnich podlega rewizji raz na dwa lata. Proces ten jest inicjowany przez osobę realizującą Standardy Ochrony Małoletnich. Pod uwagę należy wziąć zgłoszenia dokonywane przez pracowników w tym okresie czasu.

Aktualizacja zostanie wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Muzeum. Pracownicy muszą zostać poinformowani o najważniejszych zmianach. Nie jest wymagane zbieranie oświadczeń o ponownym zapoznaniu się z polityką.

Rozdział VIII: Zasady przygotowania personelu do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności

Każdy z pracowników i współpracowników, pracujący z dziećmi i młodzieżą zapoznaje się z polityką i obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich. Pracownicy poświadczają to oświadczeniem w momencie podpisania umowy.

Współpracownicy, podpisem pod umową, zobowiązują się do zachowania stosownej klauzuli.

Pracownicy podmiotu świadczącego usługi polegające na prowadzeniu działań z dziećmi i młodzieżą, są zapoznani z polityką i standardami, przed prowadzeniem działań. Zobowiązanie do weryfikacji pracowników i odpowiedzialność za dokumentowanie tego procesu spoczywa na podmiocie, na co wskazuje odpowiednia klauzula umowna.

Rozdział IX: Wskazanie osoby/osób odpowiedzialnych za:

- przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia oraz przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów;
- wyznaczona osoba odpowiedzialna za realizację Standardów Ochrony Małoletnich (koordynator SOM) to: Agnieszka Jarosik

Decyzję o składaniu zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu rodzinnego oraz inne decyzje dotyczące kierunku interwencji podejmuje zespół złożony z co najmniej: osoby realizującej Standardy Ochrony Małoletnich, osoby zarządzającej instytucją, osoby dokonującej zgłoszenia. Zawiadomienie musi zostać podpisane przez osobę reprezentującą instytucję kultury: dr hab. dyr. Jacek Górski.

Rozdział X: Załączniki

- 1) Skrócony opis symptomów krzywdzenia małoletnich
- 2) Wzory oświadczeń dotyczących rejestru karnego
- 3) Wzór formularza zgłoszenia/karty interwencji
- 4) Wzór zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa
- 5) Wzór wniosku o interwencję pedagogiczno-psychologiczną
- 6) Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny
- 7) Skrócona wersja polityki: karta informacyjna_rodzice i dzieci

Ad. Załącznik nr 1

Skrócony opis symptomów krzywdzenia małoletnich

Materiał pomocniczy: Rozpoznawanie zagrożenia życia, zdrowia i dobra małoletniego

Materiał prezentuje podstawową wiedzę na temat rozpoznawania krzywdzenia dzieci i młodzieży. Zgromadzona tu i przedstawiona skrótowo wiedza, służy szkoleniom i wdrażaniu pracowników w temat ochrony małoletnich. Dotyczy szczególnie tych pracowników, którzy pracują z dziećmi i młodzieżą, i obserwują zachowania czy wygląd młodych ludzi (przygotowano w oparciu o materiały organizacji: National Security for the Prevention of Cruelty to Children - www.nspcc.org.uk oraz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę - www.fdds.pl).

Wyróżnia się 4 podstawowe obszary krzywdzenia :

Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Przykładem przemocy fizycznej jest na przykład uderzanie ręką lub przedmiotem, popychanie, kopanie, potrząsanie, rzucanie, trucie, powodowanie poparzeń, bicie i drapanie, łamanie kości, podtapianiem, a nawet celowe sprawianie, że dziecko czuje się chore.

Symptomy przemocy fizycznej: Guzy i siniaki nie w każdym przypadku świadczą o tym, że dziecko jest bite lub stosowana jest wobec niego inna przemoc. Wszystkie dzieci mogą się wywrócić, mają wypadki, przewracają się i spadają. Nie ma także, jednego pewnego znaku przemocy. Należy uważać na symptomy takie, jak:

- siniaki, które układają się we wzory (ślady chwytów, zasinienia liniowe - np. po pasku) lub są zadawane w regularnych odstępach czasu, a wyjaśnienia nie pasują do obrażeń;
- częste siniaki i/lub złamania kości, regularne oparzenia, znaki pogryzienia, blizny
- dziecko czuje się słabo, ma zawroty głowy, problemy z oddychaniem
- dziecko często traci przytomność, wpada w zapaści, regularnie wymiotuje, a nawet jest zdenerwowane bez przyczyny i nie jada posiłków (brak apetytu);
- dziecko wydaje się wycofane, unika nauki, wagaruje, nosi ubrania kryjące całe ciało
- ma wyraźnie słabe relacje z rodzicami/opiekunami
- ma mało przyjaciół, wybiera samotność
- reaguje agresywnie, bez przyczyny

Przemoc psychiczna

Przemoc psychiczna wobec dziecka (zwana też przemocą emocjonalną) to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: celowe zastraszanie, poniżanie, izolowanie i ignorowanie dziecka, zastraszanie, krzyk, wymuszanie poniżających zachowań. Jest to typ przemocy, który często wiąże się z innymi rodzajami przemocy, dlatego trudno go zauważyć.

Oznaki psychicznej i emocjonalnej przemocy nigdy nie są oczywiste. Nie są także bezpośrednio ujawniane przez dzieci, które rosną i których emocje się zmieniają. Dlatego dzieci, które doświadczają przemocy psychicznej (emocjonalnej) mogą:

a) małe dzieci i przedszkolaki:

- mogą być wylewne i emocjonalne w stosunku do obcych osób;
- czuć się niepewne, złośliwe, niespokojne;
- mogą nie odczuwać relacji z rodzicem;
- być agresywne w stosunku do innych dzieci lub zwierząt

b) starsze dzieci mogą:

- używać języka, zachowywać się lub wiedzieć rzeczy ponad swój wiek
- mieć trudności w opanowaniu swoich emocji;
- być wybuchowe;
- izolować się od rodziców;
- nie posiadać umiejętności społecznych;
- nie mieć lub mieć mało przyjaciół;

Wykorzystywanie seksualne

Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może się wydarzyć gdziekolwiek i jakkolwiek - osobiście lub online. To nie tylko kontakt cielesny, ale także okazywanie dziecku pornografii, obrazów nagości, etc. Przede wszystkim jednak to nigdy nie jest winna dziecka, gdy zostało wykorzystane seksualnie - ważne, by dzieci to wiedziały.

Symptomy wykorzystania seksualnego: nie są oczywiste, czasem dziecko nie wie, że podlega takiej czynności. Symptomy emocjonalne to:

- unikanie bycia sam na sam z ludźmi lub osobą, którą znają

- używanie języka lub zachowań seksualnych, których nie spodziewa się od dzieci
- koszmary i moczenie nocne
- korzystanie z alkoholu i zażywanie narkotyków
- samookaleczanie się
- zmiany w odżywianiu się; problemy z jedzeniem;
- zmiany w nastrojach; łatwość w irytacji, złości

Fizycznymi oznakami wykorzystania seksualnego mogą być:

- siniaki
- krwawienia, bóle i zaczerwienienia w okolicach genitaliów oraz odbytu
- zakażenia weneryczne
- ciąża

Dzieci, które doświadczają wykorzystania seksualnego online mogą :

- spędzać więcej lub mniej czasu niż zwykle online lub z wykorzystaniem telefonu, social mediów;
- być nieobecny, złym, szczególnie po korzystaniu z internetu lub telefonu
- trzymać w tajemnicy z kim i co jest przedmiotem ich kontaktów online
- mieć dużą ilość nowych numerów telefonów, wiadomości (sms, email) w telefonach, tablecie, komputerze

Zaniedbywanie dziecka

Zaniedbywanie dziecka to stały, częsty lub incydentalny brak zaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka. Zaniedbywać dziecko można fizycznie (potrzeby takie, jak jedzenie, ubranie, bezpieczeństwo), edukacyjnie (prawo do edukacji), emocjonalnie (potrzeby emocjonalne), medycznie (potrzeby zdrowotne).

Symptomy zaniedbywania:

- zły wygląd i higiena
- stały brzydki zapach i/lub bród
- bycie stale głodnym
- powtarzające się sytuacje bycia ubranym w brudne ubrania

- niedopasowane ubrania do pogody, np. brak ciepłych ubrań w zimie
- u niemowląt - częsta i nieleczone wysypka pieluszkowa
- problemy zdrowotne i rozwojowe
- anemia
- słabo rozwinięta muskulatura, wystające stawy anemia
- problemy medyczne i dentystyczne
- pominięte wizyty lekarskie, w tym szczepienia
- brak podania leków
- słabe zdolności i umiejętności językowe i społeczne
- częste choroby i zakażenia
- częste i powtarzające się zranienia, także spowodowane brakiem nadzoru
- problemy skórne, zaczerwienienia, wysypki, ślady ugryzień pasożytów
- szczupłość lub spuchnięty brzuch
- stałe zmęczenie
- brak leczenia zranień
- szybki spadek lub wzrost wagi

Problemy rodzinne i z miejscem zamieszkania

- złe warunki domowe, brak ogrzewania
- pozostawianie samemu bez nadzoru przez długi czas
- przyjmowanie roli opiekuna dla pozostałych członków rodziny

Zmiany w zachowaniu dzieci

- dziecko łączy się do dorosłych
- dziecko staje się agresywne
- dziecko staje się nieobecne, depresyjne, niespokojne;
- zmiany w zachowaniu
- ukazuje zachowania obsesyjne
- nie może się skoncentrować lub brać udziału w aktywnościach
- wagaruje i opuszcza szkołę
- nosi ślady samookaleceń
- używa narkotyków lub alkoholu

Ad. Załącznik nr 2

Oświadczenie o pracy w krajach poza Polska

.....

(miejsowość i data)

.....

(imię i nazwisko kandydata)

.....

.....

(nazwa pracodawcy lub innego organizatora)

Oświadczenie

Na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) oświadczam, że w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałam/łem

.....
.....
.....

(państwa zamieszkiwania)

Oświadczam, że jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(podpis kandydata do pracy)

* niepotrzebne skreślić

Wzór oświadczenia o niekaralności

.....

(data i miejscowość)

.....

.....

.....

(dane i adres pracownika)

OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA O NIEKARALNOŚCI

Ja niżej podpisany(a) niniejszym oświadczam, że nie byłem/am karany/a i nie jest prowadzone wobec mnie żadne postępowanie karne w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności), w art. 189a (handel ludźmi) i art. 207 (znęcanie się) Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego oraz że korzystam z pełni praw publicznych.

Ponadto oświadczam, że znane mi są przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za poświadczenie nieprawdy, wynikające z art. 271 § 1 k.k., przewidującego karę do 3 lat pozbawienia wolności za składanie fałszywego oświadczenia.

.....

(podpis pracownika/ki)

Ad. Załącznik nr 3

Wzór formularza zgłoszenia/karty interwencji

Formularz zgłoszenia/Karta interwencji

Data wypełnienia: Imię i nazwisko dziecka:

Przyczyny interwencji:

określ obszar interwencji - jaką formę krzywdzenia zauważyłaś/leś [podkreśl: wykorzystanie seksualne, przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, zaniedbanie]

data obserwacji:

opis sytuacji (wyraź wątpliwości, podejrzenia, opisz sytuację, w której nabrałaś wątpliwości, przekonania o naruszeniu dobra dziecka):

Czy jakieś działania już zostały podjęte?

Jeśli tak, opisz je:

Kiedy miało to miejsce?

Jaki był wynik podjętych działań?

Jeśli nie podjęto jeszcze żadnych działań, jakie są Twoje sugestie co powinniśmy zrobić?

Uzupełnienie przez osobę koordynującą SOM:

Notatka z rozmowy z rodzicem/opiekunem (o ile dotyczy):

Decyzja co do formy interwencji/zgłoszenia.

Do kogo zgłoszono interwencję:

urząd; organ, podmiot, organizacja:

data zgłoszenia

Wyniki interwencji:

data:

opis:

Ad. Załącznik nr 4

Wzór zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa

....., dn. ....

(miejsce, data)

.....

.....

(dane zgłaszającego/jej)

Do

.....

.....

(dane jednostki Policji lub prokuratury)

ZAWIADOMIENIE

o popełnieniu przestępstwa

Na podstawie art. 304 § 1 k.p.k. zawiadamiam o popełnieniu w dniu ..... (data) w ..... (miejsce popełnienia przestępstwa) przestępstwa ..... (rodzaj przestępstwa) na szkodę (dane pokrzywdzonego/nej), przez ..... (dane sprawcy lub informacja, że sprawca nieznan) oraz wnoszę o wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego.

Uzasadnienie

[należy tu zwięźle opisać stan faktyczny oraz zachowanie sprawcy, które zdaniem zawiadamiającego nosi cechy przestępstwa i ewentualnie podać dowody na poparcie swoich twierdzeń]

.....

(podpis zgłaszającego/jej)

Załączniki:

-

-

(należy wymienić tutaj dokumenty, do których odnieśliśmy się w uzasadnieniu)

Ad. Załącznik nr 5

Wzór wniosku o interwencję pedagogiczno-psychologiczną

.....

Miejscowość, data

„Dyrektor Szkoły”

Wniosek

o przeprowadzenie interwencji pedagogiczno – psychologicznej

Wnoszę o przeprowadzenie działań o charakterze interwencji pedagogiczno –
psychologicznej przez pracowników szkoły:

.....

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Jednocześnie wyrażam zgodę na przekazywanie szkole niezbędnych informacji koniecznych do przeprowadzenia w/w działań.

.....

.....

Podpisy dyrektora instytucji kultury

Ad. Załącznik nr 6

Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny

Wzór wniosku o wgląd w sytuację dziecka/rodziny[1]

miejsowość, data

Sąd Rejonowy[2] w .....

Wydział Rodzinny i Nieletnich

adres sądu

Wnioskodawca: imię i nazwisko osoby zgłaszającej

adres osoby zgłaszającej

Uczestnicy postępowania: imiona i nazwiska rodziców

adres zamieszkania rodziny

rodzice małoletniego: imię i nazwisko dziecka

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego ..... (imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Tutaj należy opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że zdecydowaliśmy się na podjęcie interwencji, dlaczego uważamy, że dobro dziecka jest zagrożone.

Można zamieścić informacje o osobach, które były/są świadkami niepokojących zdarzeń.

W związku z powyższym, wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

podpis składającego wniosek

[1] Złożenie wniosku jest wolne od opłat

[2] Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Ad Załącznik nr 7 do Standardów Ochrony Małoletnich

Karta informacyjna dla rodziców i dzieci

Standardy Ochrony Małoletnich w Muzeum Archeologicznym w Krakowie – wersja skrócona

Nasze muzeum jest miejscem, w którym dzieci i młodzież rozwijają swoją ciekawość i budują swoje zainteresowania. Odkrywają czym dla nich jest archeologia, kultura, historia, tożsamość i dziedzictwo.

Rolą dorosłych jest zapewnienie im bezpiecznego środowiska, w którym panuje troska o rozwój młodych ludzi i nie jest akceptowana żadna forma przemocy.

Wszyscy traktujemy każde dziecko z szacunkiem i uwzględniamy jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dzieci w jakiegokolwiek formie, przez kogokolwiek - zarówno naszych pracowników, współpracowników, rodziców czy opiekunów: Na dzieci nie krzyczymy, nie grozimy im, nie uderzamy ich.

Staramy się zapobiegać krzywdzeniu dzieci, a gdy podejrzewamy, że taka sytuacja ma miejsce, działamy tak, by zapewnić dziecku bezpieczeństwo.

Jeśli masz pytania lub wątpliwości, chcesz się czymś podzielić w temacie bezpieczeństwa dziecka i Polityki ochrony dzieci skontaktuj się z nami pod nr tel. (12) 422 71 00 lub napisz na adres: mak@ma.krakow.pl.

Potrzebujesz wsparcia?

Jesteś rodzicem, opiekunem? Możesz zadzwonić na anonimowy i bezpłatny numer telefonu 800 100 100 - telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci. Prowadzi go Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. Telefon jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 12.00-15.00 oraz w czwartek w dodatkowych godzinach 16:30 – 20:30.

Jeśli jesteś młodym człowiekiem, który potrzebuję rozmowy?

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, prowadzi numer telefonu zaufania: 116 111 - udziela wsparcia dzieciom i młodzieży do 18 r.ż. Telefon jest anonimowy i bezpłatny, działa 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę. Dzieci mogą porozmawiać o wszystkim: o przyjaźni, miłości, dojrzewaniu, kontaktach z rodzicami, rodzeństwem, problemach w szkole czy emocjach, których doświadczają. Gdy czują się dyskryminowane, kiedy doświadczają przemocy lub są jej świadkiem; www.116111.pl - telefon, chat, e-mail.

